

HOTĂRÎREA CURȚII CONSTITUȚIONALE
privind interpretarea art.76 din Constituția Republicii
Moldova "Intrarea în vigoare a legii"

Nr.32 din 29.10.98

Monitorul Oficial al R.Moldova nr.100-102/42 din 12.11.1998

* * *

ÎN NUMELE REPUBLICII MOLDOVA,
Curtea Constituțională în componența:

Pavel BARBALAT - președinte
Nicolae CHISEEV - judecător
Mihai COTOROBAI - judecător-raportor
Constantin LOZOVANU - judecător
Ion VASILATI - judecător

cu participarea Alionei Balaban, grefier, deputatului în Parlament Valeriu Pleșca, autorul sesizării, reprezentantului Parlamentului Ion Creangă, șef al sectorului pentru legătura cu autoritățile publice în Direcția juridică a Parlamentului, în conformitate cu art. 135 alin. 1 lit. b) din Constituție, art. 4 alin. (1)lit. b) din Codul jurisdicției constituționale, a examinat în ședință plenară deschisă dosarul privind interpretarea art. 76 din Constituție.

Temei pentru examinarea dosarului a servit sesizarea deputatului în Parlament Valeriu Pleșca, prezentată la 14 iulie 1998, în conformitate cu art. 24 și 25 din Legea cu privire la Curtea Constituțională. Prin decizia Curții Constituționale din 20 iulie 1998 sesizarea a fost acceptată pentru examinare și inclusă în ordinea de zi.

Examinînd obiectul sesizării, audiind informația judecătorului-raportor și argumentele expuse în ședință, Curtea Constituțională a constatat:

În sesizarea sa deputatul Valeriu Pleșca afirmă că în activitatea legiuitoare a Parlamentului Republicii Moldova au avut loc cazuri de adoptare a actelor legislative cu acțiune retroactivă. Ca exemplu el invocă Legea nr. 1569-XIII "Privind modificarea și completarea Legii bugetului pe anul 1998",* adoptată la 26 februarie 1998 și publicată la 19 martie 1998, care, prin art. II, stabilește că prevederile art. I din această lege (cu excepția cîtorva puncte) se aplică de la 12 februarie 1998. Unele prevederi din art. I se referă la schimbarea modului de percepere a impozitelor, care în consecință a influențat negativ condițiile de activitate a contribuabililor.

-----
* M.O., 1998, nr. 24-25, art. 166.

Potrivit art. 7 alin. 3 din Legea privind bazele sistemului fiscal**, legile care prevăd schimbarea mărimii plăților fiscale și schimbarea răspunderii pentru încălcarea legislației fiscale nu au putere retroactivă. Art. 1 alin. 4 din Legea privind modul de publicare și intrare în vigoare a actelor oficiale*** de asemenea stipulează că actele oficiale intră în vigoare la data publicării sau la data prevăzută în textul lor.

** Monitorul Parlamentului, 1992, nr. 11, art. 326; M.O., 1994, nr. 8; 1995, nr. 45-46, art. 533; 1998, nr. 44-46, art. 326.

*** M.O., 1994, nr. 1; 1997, nr. 66, art. 549; 1998, nr. 60-61, art. 411.

În legătură cu cele expuse autorul sesizării roagă să se dea interpretarea art. 76 din Constituția Republicii Moldova "Intrarea în vigoare a legii".

Interpretarea normei juridice constituie o activitate de stabilire a sensului ei adevărat și deplin, urmărindu-se ca orice normă de drept să

fie percepută și aplicată în strictă conformitate cu prevederile ei.

Propunându-și ca obiectiv elucidarea denotațiilor art. 76 din Constituție, Curtea Constituțională apreciază că în cazul dat legiuitorul a avut în vedere intrarea în vigoare a legilor nu numai adoptate, ci și promulgate. Legea poate și trebuie să fie publicată doar după promulgare.

În statul de drept publicarea legii are o importanță extrem de mare, deoarece în acest fel se aduce la cunoștința cetățenilor existența ei.

Potrivit art. 76 din Constituție, legea se publică în "Monitorul Oficial al Republicii Moldova" și intră în vigoare la data publicării sau la data prevăzută în textul ei. Nepublicarea legii atrage inexistența acesteia.

Prin însăși natura principiului activității legii, o lege nouă este aplicabilă din momentul intrării ei în vigoare. Intrarea în vigoare a legii este condiționată, la rîndul ei, de respectarea dispozițiilor art. 74 și 76 din Constituție.

Pentru a face cunoscută legea adoptată și promulgată, ea se publică în "Monitorul Oficial al Republicii Moldova".

Astfel, intrarea în vigoare a legii este subordonată publicării sale. Constituția prevede expres că nepublicarea legii atrage inexistența acesteia.

Potrivit art. 76 din Constituție, legea intră în vigoare în următoarele cazuri:

1. la data publicării sau 2. la data prevăzută în textul legii.

Din sensul concret al articolului supus interpretării pot fi trase următoarele concluzii:

a) atunci cînd data intrării în vigoare nu este indicată în textul legii, data publicării acesteia devine data intrării ei în vigoare;

b) nu este obligatoriu ca data intrării în vigoare a legii, prevăzută în textul ei, să coincidă cu data publicării acesteia în Monitorul Oficial;

c) data intrării în vigoare a legii, prevăzută în textul ei, nu poate precede data publicării acesteia.

După cum este cunoscut din teoria dreptului, aplicarea legii comportă dimensiuni spațiale și temporale, care implică producerea efectelor juridice în anumite limite spațiale și intervale de timp.

Efectul legii în timp este ghidat de principiul activității legii, potrivit căruia legea se aplică tuturor faptelor în timpul în care se află în vigoare, are eficiență deplină și continuă din momentul intrării în vigoare și pînă la abrogarea ei. Legea nu se aplică faptelor săvîrșite înainte de intrarea ei în vigoare, adică nu are efect retroactiv. Ea dispune numai pentru prezent și viitor și nu are efecte juridice pentru trecut.

E de menționat însă că principiul neretroactivității legii, care are o autoritate incontestabilă, suportă excepții relevate de dreptul penal și dreptul administrativ, potrivit cărora legea care înlătură pedeapsa pentru o faptă sau care ușurează pedeapsa are efect retroactiv, adică se extinde și asupra faptelor săvîrșite pînă la emiterea ei.

Consacrat expres în art. 22 din Constituție, principiul neretroactivității legii urmărește protejarea libertăților, contribuie la adîncirea securității juridice, a certitudinii în raporturile interumane. Principala valoare a ordinii de drept constă în posibilitatea oferită fiecăruia de a-și conforma comportamentul regulilor dinainte stabilite.

Avînd în vedere că nepublicarea legii atrage după sine inexistența acesteia, data intrării în vigoare, prevăzută în textul unei legi, nu poate fi decît posterioară publicării sale în "Monitorul Oficial al Republicii Moldova". Or, nu poate fi în vigoare legea care a priori intră în contradicție cu principiul constituțional privind publicarea legii.

Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 140 alin. (2) din Constituție, art. 62 lit. b) din Codul jurisdicției constituționale,

Curtea Constituțională:

H O T Ă R Ă Ș T E :

1. Intrarea în vigoare a legii conform art. 76 din Constituție semnifică:

a) Legea adoptată în conformitate cu art. 74 și promulgată în conformitate cu art. 93 din Constituție urmează a fi publicată în mod obligatoriu în "Monitorul Oficial al Republicii Moldova";

b) legea publicată în "Monitorul Oficial al Republicii Moldova" intră în vigoare:

- la data publicării, inclusiv în cazurile cînd această dată nu este prevăzută expres în textul legii;

- la data prevăzută în textul ei, dar care nu poate precede data publicării legii;

c) legea nepublicată în "Monitorul Oficial al Republicii Moldova" este inexistentă pînă la data publicării ei;

d) modul de intrare în vigoare a legii se referă atît la lege în întregime, cît și la părțile ei componente.

2. Prezenta hotărîre este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în "Monitorul Oficial al Republicii Moldova".

PREȘEDINTELE

CURȚII CONSTITUȚIONALE Pavel BARBALAT

Chișinău, 29 octombrie 1998.

Nr. 32.